

Høringsvar: De nye nasjonale planene for tekniske fag og helse- og oppvekstfag

NOKUT viser til Nasjonalt fagskoleråds innspillsrunde i forbindelse med utkastene til nye nasjonale planer for fagskoleutdanninger for tekniske utdanninger og helse- og oppvekstutdanninger. Nasjonalt fagskoleråd har utarbeidet utkast til 14 nye planer, og har lagt opp til at alle som ønsker, kan sende innspill til hver av de 14 planene gjennom egne skjema.

NOKUT setter pris på muligheten til å komme med innspill. Vi har sett på et utvalg av de nasjonale planene, da vi ikke har hatt mulighet til å gå igjennom alle. NOKUT velger derfor å gi innspill på noen overordnede og prinsipielle forhold som gjelder på tvers av planene, og kommenterer ikke detaljene eller det faglige innholdet i alle de 14 planene.

Planenes rettslige status

De nasjonale planene for høyere yrkesfaglig utdanning har ingen formell eller rettslig status. Fagskolene kan velge om de vil følge planene og anbefalingene i dem, eller om de ikke ønsker å gjøre dette. Planene blir heller ikke «forhåndsgodkjent» av for eksempel NOKUT. Når NOKUT mottar søknader om akkreditering av fagskoleutdanninger, vil vi vurdere om beskrivelsen av utdanningen er i tråd med regelverket uavhengig av om fagskolen bruker beskrivelser og formuleringer i søknaden som er hentet fra en nasjonal plan eller ikke.

Statusen til planene ser ut til å være tydelig i bakgrunns materialet, men NOKUT anbefaler også at det blir tydeliggjort i den enkelte plan. Dette kan for eksempel gjøres i innledningsteksten, som ikke ser ut til å være ferdigstilt enda.

Betegnelsen studieplan

NOKUT har tidligere påpekt at det er uheldig å bruke begrepet studieplan om nasjonale planer, siden det kan føre til forvirring rundt planenes status. Vi merker oss for øvrig at begrepsbruken nå er endret i de nye planene.

Samarbeid med arbeidslivet og lokal tilpassing

Fagskoleutdanning skal gi kompetanse som er i samsvar med behovet i arbeidslivet, jf. fagskoleloven § 4 første avsnitt. Nasjonale planer vil kunne si noe om behovet for kompetanse nasjonalt, men vil nødvendigvis ikke fange opp spesifikke regionale eller lokale behov for kompetanse.

Det er et krav i fagskoletilsynsforskriften § 2-1 første avsnitt at «[f]agskolen skal samarbeide med aktører i arbeidslivet for å sikre at utdanningens læringsutbytte er relevant for ett eller flere yrkesfelt». Utkastene til nasjonale planene som nå er på høring, er utarbeidet i samarbeid med relevant arbeidsliv. Kravet i fagskoletilsynsforskriften er imidlertid at *fagskolen* skal samarbeide med aktører i arbeidslivet.

Det går frem av bakgrunns materialet at det skal gjøres lokale tilpasninger i de enkelte studieplanene. Det varierer likevel en del hvor tydelig dette går frem av hver enkelt plan, og hvor lett det er å finne plass til dette i de forskjellige planene. For eksempel har *Boring* et emne på 15 studiepoeng som heter «Lokal tilpassing». *Matteknikk* har et tilsvarende emne på 10 poeng. *Prosessteknikk* har ikke satt av plass til noe slikt emne, men har kun en oppfordring om at «Det er opp til den enkelte fagskole å utvikle dekkende E-LUB som også ivaretar egenart og lokale faktorer gjennom egne studieplaner.»

Det kan være faglige årsaker til disse forskjellene, men de er ikke åpenbare. NOKUT oppfordrer derfor Nasjonalt fagskoleråd til å revurdere hvorvidt fagskolenes selvstendige ansvar for samarbeid med aktører i arbeidslivet er tilstrekkelig kommunisert gjennom de nasjonale planene.

Formuleringer av læringsutbyttebeskrivelser

Når NOKUT behandler søknader om akkreditering av utdanninger eller godkjenner endringer i eksisterende utdanninger, vurderer vi om det overordnede læringsutbyttet er i tråd med regelverket. Dette gjør vi uavhengig av om fagskolen har hentet læringsutbyttebeskrivelser fra nasjonale planer eller ikke. NOKUT ser ofte i saksbehandlingen av søknader om akkreditering av fagskoleutdanninger at overordnede læringsutbyttebeskrivelser er for generelle. Mange søknader har blitt avslått fordi læringsutbyttebeskrivelsene utelukkende er basert på Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR), uten å være tilstrekkelig tilpasset den aktuelle utdanningen.

NOKUT ser at i noen av de nasjonale planene er det svært generelle læringsutbyttebeskrivelser. For eksempel har *Administrasjon (helse)* under kunnskaper læringsutbyttebeskrivelsen «Har innsikt i egne utviklingsmuligheter», og under ferdigheter «Kan reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning», som begge er direkte sitater fra NKR. Videre har de, under generell kompetanse, «Kan utføre sitt arbeid innen helse- omsorgssektoren etter utvalgte målgruppers behov», noe som er en generell tilpassing av punktet fra NKR som er «kan utføre arbeidet etter utvalgte målgruppers behov». En overordnet læringsutbyttebeskrivelse av denne typen ville sannsynligvis fått avslag i en akkrediteringsprosess hos NOKUT.

I de nasjonale planene står det videre at læringsutbytter for *emner* ikke er utfyllende og at de må betraktes som veiledende for fagskolene. Det samme står *ikke* for overordnet læringsutbyttebeskrivelser. Det kan derfor se ut til at fagskolene kan bruke det overordnede læringsutbyttet rett inn i en egen studieplan. NOKUT vil peke på at fagskolene har et selvstendig ansvar for å sikre at det overordnede læringsutbyttet har et godt faglig innhold og er i samsvar med NKR, og anbefaler at alle planene går igjennom for å sikre mulighet for tilstrekkelig faglig tilpasning.

Nærmere dialog

Som nevnt ovenfor har NOKUT ikke tatt en fullstendig gjennomgang av alle planene, og kan heller ikke forskuttere utfallet dersom NOKUT mottar søknader om akkreditering av fagskoleutdanninger basert på disse planene.

NOKUT ønsker imidlertid gjerne å bidra i den videre prosessen, og vil derfor tilby et møte med dere dersom dere ønsker det.

Med hilsen

Nina Waaler
Avdelingsdirektør

Caroline Natland
seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk signert.